

بررسی رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج در دانشجویان دانشگاه
آزاد بجنورد

علی جهانگیری^۱، ملیحه شیردل^۲

۱- عضو هیئت علمی، دکتری مشاوره خانواده، گروه مشاوره، دانشگاه پیام نور a15um@hotmail.com

۲- حق التدریس دانشگاه، دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشگاه پیام نور maliheshirdel@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و پنج عامل بزرگ شخصیت با نگرش به ازدواج انجام شد. جامعه شامل کلیه دانشجویان مجرد دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی بجنورد در مقطع کارشناسی ارشد سال تحصیلی ۹۳ - ۹۲ بود که با توجه به آن، حجم نمونه ۱۴۰ نفر به شیوه تصادفی انتخاب شد. این پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی - توصیفی است و ابزار پژوهش شامل پرسشنامه شخصیت نئو، مقیاس نگرش به ازدواج و نسخه کوتاه پرسشنامه‌ی طرح‌واره یانگ (۱۹۹۸) بود. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، آنالیز واریانس یک‌راهه و رگرسیون چند متغیره با استفاده از نرم‌افزار SPSS-۱۶ تحلیل شدند. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج رابطه‌ی معنادار مثبت وجود دارد ($P < 0/005$). همچنین بین بی‌ثباتی هیجانی با نگرش به ازدواج، برون‌گرایی با نگرش به ازدواج، گشودگی به تجربه با نگرش به ازدواج، توافق با دیگران و نگرش به ازدواج، وظیفه‌شناسی و نگرش به ازدواج و نیز طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و نگرش به ازدواج رابطه مثبت معنادار یافت شد. لذا با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که ویژگی‌های شخصیتی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با نگرش به ازدواج ارتباط دارد.

کلید واژه‌ها: طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، ویژگی‌های شخصیت، نگرش نسبت ازدواج.

The relationship between cognitive schemas and personality types and attitudes to marriage about Islamic Azad University Bojnord students

Abstract

The goal of study was to assess the relationship between cognitive schemas and the five main factors of character with attitude to marriage. The target population was composed of all unmarried female and male students of Islamic Azad University of Bojnord in master degree in the academic year ۹۲-۹۳ in which sample size of ۱۴۰ people were selected in random manner. This study is an applied-descriptive research that is used research tools including the NEO Character Inventory, the Attitude Scale of Marriage and the Young's schemas Questionnaire-Short. Using the Pearson correlation coefficient, variance analysis and multivariate regression, data were analyzed with SPSS-۱۶ software. The results showed that there is a positive significant relationship between $(P < 0.05)$. In addition, there is a >cognitive schemas and character types with attitude to marriage (P significant positive relationship between emotional instability, extraversion, experience openness, agreement with the others, loyalty and attitude to marriage and early maladaptive schemas and attitudes to marriage, as well. Therefore, considering the findings can be concluded that personality characteristics and cognitive schemas are associated with attitude to marriage.

Keywords: Early maladaptive cognitive schemas, personality characteristics, attitudes to marriage.

۱- مقدمه

ازدواج مهم‌ترین و بنیادی‌ترین رابطه انسانی است زیرا ساختاری را برای ایجاد روابط خانوادگی و تربیت نسل بعدی فراهم می‌کند (هولمن^۱، ۲۰۰۱). به همین دلیل بررسی عواملی که در کیفیت آن نقش دارند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. یک دسته از این عوامل فرایندهای درون فردی است که از آن جمله می‌توان به نگرش به ازدواج اشاره کرد. نگرش به ازدواج عبارت است از عقیده ذهنی و باورهای فرد در مورد ازدواج که در مراحل اولیه زندگی شکل گرفته و سازه‌ای نسبتاً ثابت است (نیلفروشان و همکاران، ۱۳۹۲).

شکل‌گیری نگرش نسبت به ازدواج از رویکردهای نظری مختلف قابل توجیه است و عوامل مختلفی در شکل‌گیری آن نقش دارد. از جمله عواملی که به نظر می‌رسد در آن نقش بنیادی دارند طرحواره‌ها و ویژگی‌های شخصیتی است. طرحواره‌ها در احساسی که ما از خودمان داریم نقش محوری دارند، آن‌ها دانش ما را در مورد خودمان و جهان شکل می‌دهند به نحوی که وقایع زندگی را بر اساس این باورها پیش بینی می‌کنیم (یانگ^۲ و

^۱ Holman

^۲ Young

کلووسکو^۱، ۲۰۰۳.

طرح‌واره‌ها سازه‌هایی هستند که بر اساس تجربه شکل می‌گیرند و رفتار افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهند. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه الگوهای هیجانی و ناسازگار اولیه خود-آسیب‌رسانی هستند که در آغاز رشد و تحول در ذهن شکل گرفته‌اند و در طول زندگی تکرار شده و بر نحوه تعبیر و تفسیر تجارب و رابطه با دیگران تأثیر می‌گذارند (یانگ و همکاران ۲۰۰۳). این طرح‌واره‌ها در عمیق‌ترین سطح شناخت، معمولاً بیرون از سطح آگاهی عمل می‌کند و فرد را به لحاظ روان‌ناسازگار اولیه نسبت به ایجاد آشفته‌گی‌های چون افسردگی، اضطراب، ارتباطات ناکارآمد، اعتیاد و اختلالات روان‌تنی آسیب‌پذیر می‌سازد (ریزو و همکاران ۲۰۰۷).

انتخاب شریک زندگی ناسازگار یکی از معمول‌ترین سازوکارهایی است که از طریق آن طرح‌واره‌ها تداوم می‌یابند هنگامی که طرح‌واره ناسازگار برانگیخته شود، افراد معمولاً سطح بالایی از عواطف نظیر خشم شدید، اضطراب، غم یا احساس گناه را تجربه می‌کنند (یانگ و کلووسکو، ۲۰۰۳).

از نظر یانگ افراد بر مبنای طرح‌واره‌های خود همسر آینده‌شان را بر می‌گزینند و در این گزینش آن‌ها ممکن است به سوی فرایند تداوم طرح-واره و یا فرایند جبران طرح‌واره گرایش داشته باشند (خسروی و همکاران، ۱۳۸۷).

از سویی دیگر شخصیت در زندگی روزمره، به صفاتی پایدار در طی زمان باز می‌گردد که از موقعیتی به موقعیتی دیگر تغییر چندانی نکرده و به ماهیت وجودی فرد اشاره دارد (حق‌شناس، ۱۳۸۸). عوامل زیر ساخت شخصیت را "صفت" یا نشانه نامیده‌اند. منظور از صفات آمادگی کمی انسان در رفتار به سبکی خاص می‌باشد (پروین، ۱۳۷۴). در این مفهوم شخصیت به معنای مجموعه صفاتی است که یک فرد را مشخص می‌کند. در نتیجه صفت، ویژگی یا کیفیت شخصی متمایزکننده است (گروسی، ۱۳۸۰). آپورت صفات شخصیت را آمادگی‌هایی برای پاسخ دادن به شیوه یکسان به محرک‌های مختلف در نظر داشت. به عبارت دیگر صفات را شیوه‌های با دوام و با ثبات پاسخ دادن به محیط می‌دانست (شولتز^۳ و شولتز، ۲۰۰۵).

تحقیقات نشان داده‌اند که افراد نه تنها تمایل دارند با کسانی ازدواج کنند که از لحاظ خصوصیات جسمانی، توانایی‌های شناختی و ویژگی‌های شخصیتی با آن‌ها همانند هستند، بلکه ازدواج‌هایی از پایداری و سلامت برخوردارند که هنگام شروع زندگی مشترک ویژگی‌های شخصیتی زوج‌ها مشابه باشد. آمادگی برای اجرای نقش در زندگی زناشویی نیازمند عوامل اساسی روان‌شناختی و ویژگی‌های باثبات زوج‌ها در زندگی روزمره است. ارزیابی زوج-ها از ویژگی‌های شخصیتی یکدیگر مبین تأثیر این خصوصیات بر میزان رضایت آنان از زندگی مشترک در آینده است (عبدالله‌زاده، ۱۳۸۲).

بیش‌تر پژوهش‌های انجام شده در زمینه طرح‌واره‌های اولیه در حیطه اختلالات روان‌ناسازگار اولیه بوده است و کمتر به نقش آن بر سایر ابعاد زندگی پرداخته شده است، از این‌رو با توجه به پایدار بودن طرح‌واره‌ها در طول زندگی و نقش تعیین‌کننده آن‌ها در نوع نگاه انسان به خود و دیگران و از سوی دیگر پایدار بودن ویژگی‌های شخصیتی و تأثیر آن بر انتخاب‌های افراد، در این پژوهش ارتباط بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج بررسی می‌شود.

نگرش به ازدواج در افرادی که به فرایند جبران طرح‌واره گرایش دارند، در مقایسه با آنها که به فرایند تداوم طرح‌واره متمایل هستند وجود دارد (خسروی، سیف، عالی‌شهر، ۱۳۸۶). این تفاوت در خصوص طرح‌واره‌های رهاشدگی، شکست، وابستگی، خود تحول‌نیافته، ایثار و اطاعت تأیید شد. با توجه به مقدمات یاد شده طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و ابعاد شخصیت از متغیرهای عاطفی و روانی مهمی هستند که احتمال آن می‌رود که با نگرش به ازدواج جوانان ارتباطی داشته باشند. بر این اساس پژوهش حاضر با بهره‌گیری از چهارچوب نظری طرح‌واره‌های ارائه شده از سوی یانگ (۲۰۰۵) و همچنین نظریه پنج عامل بزرگ شخصیت، به بررسی میزان پیش‌بینی‌پذیری نگرش به ازدواج از روی مؤلفه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و پنج عامل بزرگ شخصیت در بین دانشجویان پرداخته است. بنابراین سؤال پژوهش حاضر عبارتند از: آیا بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و پنج عامل بزرگ شخصیت با نگرش به ازدواج در بین دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد؟

اکثر محققانی که در این حیطه مطالعه کرده‌اند بیشتر به بررسی زوج‌هایی پرداخته‌اند که یا طلاق گرفته‌اند یا در شرف طلاق و جدایی‌اند؛ بدین معنی که ملاک رضایت زناشویی همسران را در کنار هم بودن (بدون توجه به کیفیت زندگی و مسائل زناشویی) در نظر گرفته‌اند. این مسأله در تحقیقات داخلی بسیار مشهود است، این در حالی است که در کشور ما مسائل فرهنگی، سنتی، مذهبی و حتی قانونی باعث سختی طلاق شده است و به همین علت بسیاری از زوج‌ها در خانواده‌هایی زندگی می‌کنند که طلاق روانی بر آنها حکمفرماست؛ یعنی، هیچ‌گونه رابطه عاطفی و جسمانی بین زن و شوهر وجود ندارد و زندگی به صورت اجباری و حداقل تعامل به پیش می‌رود.

از این‌رو، ضروریست به عوامل روانی - شخصیتی و درونی افراد توجه خاصی شود که از جمله آن طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی در افراد است که ویژگی‌ها و صفات درونی و بیرونی آنها را به صورت ساختار ناسازگار اولیه شکل گرفته شده در روابط زناشویی به نمایش می-

¹ Klosko
⁴Trait
³ shultz

گذارد که در صورت وجود طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه که از دوران کودکی به بزرگسالی آورده می‌شود باعث ایجاد مسائل و مشکلات جدی به صورت ناسازگاری در زندگی زناشویی می‌شود.

بنابراین، با توجه به فقدان اطلاعات کافی در این خصوص و همچنین اهمیت مسئله‌ی ازدواج در جامعه جوان و به‌ویژه قشر دانشجوی کشورمان پژوهش در این زمینه لازم و ضروری به نظر می‌رسد. بر این اساس تحقیق حاضر می‌تواند با برداشتن گامی در این جهت به تقویت مبانی علمی در این رابطه کمک کند و تصویر جامع و واضح‌تری از این رابطه را ترسیم کند.

۲- اهداف پژوهش

هدف اصلی:

بررسی رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج.

اهداف فرعی:

بررسی رابطه بین بی‌ثباتی هیجانی و نگرش به ازدواج.

بررسی رابطه بین برون‌گرایی و نگرش به ازدواج.

بررسی رابطه بین گشودگی به تجربه و نگرش به ازدواج.

بررسی رابطه بین توافق با دیگران و نگرش به ازدواج.

بررسی رابطه بین وظیفه‌شناسی و نگرش به ازدواج.

بررسی رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و نگرش به ازدواج.

۳- روش اجرای پژوهش

طرح پژوهش حاضر پیمایشی و از نوع همبستگی است که بر اساس آن رابطه بین متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج مورد بررسی قرار می‌گیرد. مطالعه‌ی توصیفی برای تعیین و توصیف ویژگی‌های متغیرهای یک موقعیت صورت می‌گیرد. بنابراین، از این روش به منظور پیش‌بینی متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با توجه به متغیر نگرش به ازدواج استفاده شده است.

۳-۱- جامعه آماری

از آنجا که این پژوهش از دیدگاه دانشجویان مجرد می‌باشد، جامعه آماری تحقیق حاضر عبارتست از کلیه دانشجویان مجرد دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد که در مقطع کارشناسی ارشد سال تحصیلی ۹۳ - ۹۲ مشغول به تحصیل می‌باشند و حجم جامعه مورد نظر ۲۱۱ نفر بوده است.

۳-۲- نمونه‌ی آماری

با توجه به حجم جامعه که ۲۱۱ نفر می‌باشد حجم نمونه براساس جدول کرجسی مورگان به صورت تصادفی ساده از میان دانشجویان مجرد دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد ۱۴۰ نفر می‌باشد، که برای جلوگیری از افت در نمونه تعداد ۱۵۰ نفر در اجرای پژوهش شرکت داده شده‌اند.

۳-۳- روند اجرا و جمع‌آوری اطلاعات

در این تحقیق روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای دو مرحله‌ای انجام شده است. به این ترتیب که ابتدا از بین همه رشته‌های موجود در مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد بجنورد سه رشته (مدیریت آموزشی برق قدرت و تاریخ) به صورت تصادفی انتخاب گردید. جهت انتخاب نمونه به شیوه تصادفی نیز با گرفتن لیست اسامی دانشجویان هر رشته و برنامه کلاسی آن‌ها از لیست دانشجویان هر رشته ۵۰ شماره به تصادف انتخاب شد، که مجموعاً ۱۵۰ پرسشنامه جهت تکمیل به دانشجویان ارائه شد، که در پایان ۱۴۰ پرسشنامه‌ی قابل بررسی بدست آمد.

۳-۴- ابزار گردآوری داده‌ها

۱. پرسشنامه شخصیت نئو، که دارای پنج مقیاس روان رنجورخویی، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، سازگاری و وظیفه‌شناسی می‌باشد که هر مقیاس از طریق دوازده گویه سنجیده می‌شود.
۲. مقیاس نگرش به ازدواج، که ۲۳ ماده‌ای است و نگرش‌های فرد را نسبت به ازدواج می‌سنجد.
۳. نسخه کوتاه پرسشنامه‌ی طرحواره یانگ (۱۹۹۸)، که دارای ۷۵ ماده است و مواردی که در پرسشنامه آمده‌اند، بر طبق طرحواره‌های خاص دسته بندی شده‌اند.

۳-۴-۱- فرم تجدید نظر شده پرسشنامه شخصیتی نئو:

پنج عامل اصلی شخصیت و شش خصوصیت در هر عامل را اندازه می‌گیرد. این دو جنبه تست یعنی پنج عامل اصلی و ۳۰ خصوصیت آن ارزیابی جامعی از شخصیت بزرگسال ارائه می‌دهد. این تست دارای دو فرم S برای گزارش‌های شخصی و I برای درجه‌بندی‌های مشاهده‌گر می‌باشد. تست نئو- پی آی آر جانشین تست نئو است که در سال ۱۹۸۵ توسط همین مؤلفین یعنی پائولوتی، کوستا و روبرت آر. مک‌کری تهیه شده بود (موحد، ۱۳۸۵).

فرم تجدیدنظر شده پنج عاملی نئو^۶ یک پرسشنامه ۶۰ سؤالی است و برای ارزیابی پنج عامل اصلی شخصیت به کار می‌رود. اگر وقت اجرای تست خیلی محدود بوده و اطلاعات کلی از شخصیت کافی باشد، این تست مورد استفاده قرار می‌گیرد. مدل پنج عاملی کانون مطالعات شخصیت در دنیا شده است و فرم تجدید نظر شده پرسشنامه شخصیتی نئو می‌رود که کاربرد جهانی بیاید. در حال حاضر فرم تجدیدنظر شده پرسشنامه شخصیتی نئو و پرسشنامه پنج عاملی نئو به منظورهای تحقیقی به زبان‌های عربی، چینی، چک اسلواکی و چندین زبان دیگر ترجمه شده است.

⁶ NEO – Five Factor Inventory

۳-۱-۴-۱- گروه‌های سنی مناسب تست:

فرم تجدیدنظر شده پرسشنامه شخصیتی نئو و پرسشنامه پنج عاملی نئو مناسب افرادی است که ۱۷ سال یا بیشتر دارند. افرادی که مبتلا به اختلالاتی چون حالات روان‌پریشی و زوال عقل بوده و این حالات توانایی آن‌ها را برای تکمیل فرم گزارش شخصی به طور موثر تحت تأثیر قرار می‌دهد، نباید این تست‌ها را تکمیل نمایند. فرم تجدیدنظر شده پرسشنامه شخصیتی نئو به عنوان بخشی از ارزیابی‌های روان‌ناسازگار اولیه جامع طراحی شده است (حق-شناس، ۱۳۸۸).

۳-۱-۴-۲- مفهوم‌سازی و تفسیر تست:

به منظور تفسیر نتایج نئو، پی‌آر آرمایشگر باید بداند که مقیاس‌ها چه چیزی را اندازه می‌گیرند و بتوانند نمرات مقیاس‌ها را در قالب یک نیمرخ معنی‌دار یکپارچه کنند.

۳-۱-۴-۳- معنی نمرات مقیاس:

مقیاس‌های نئو، پی‌آر و پنج عاملی نئو تقریباً صفات نرمال را در توزیع طبیعی اندازه می‌گیرند. اغلب افراد نمراتی در حد متوسط مقیاس‌ها می‌گیرند و درصد کمی از آن‌ها در دو انتهای منحنی طبیعی قرار می‌گیرند. لازم است که این توزیع طبیعی، وقتی که مفهوم نمرات هر فرد تفسیر می‌شود به خاطر سپرده شود، مقیاس‌ها اغلب به راحتی با مفاهیم بالا و پایین بیان می‌شوند اما تفاوت افراد در این مقیاس‌ها مهمتر از این دو حد است و مقیاس‌های حد انتهایی حاوی مضامینی از جنبه‌های خاص است. صفات شخصیتی نسبت به سایر افراد سنجیده می‌شوند تا نسبت به صفات موجود در خود فرد.

۳-۱-۴-۴- اعتبار و پایایی تست نئو:

ضریب پایایی حاصل از روش آزمایش مجدد به یکسانی یا شباهت نمراتی که فرد در دو زمان متفاوت دریافت می‌کند، بستگی دارد. در تست‌های شخصیتی، انتظار کلی این است که نمرات تست در فاصله‌های زمانی کوتاه تغییر زیادی نشان ندهد. اجرای مجدد این تست در نمونه کوچکی متشکل از ۳۱ مرد و زن و به فاصله ۳ ماه، ضریب‌های پایایی بین ۰.۶۶ - ۰.۹۲، برای صفات فرعی و ضریب‌های پایایی بالاتری (۰.۹۳، ۰.۸۷، ۰.۸۶) برای عوامل اصلی بی‌ثباتی هیجانی، برون‌گرایی و انعطاف‌پذیری به دست داده است (همان)

فرم پنج عاملی تست (فرم ۶۰ سؤالی)، روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان به فاصله سه ماه اجرا گردیده که ضریب‌های پایایی ۰.۸۳، ۰.۷۵، ۰.۸۰، ۰.۷۹ و ۰.۷۹، به ترتیب برای عوامل بی‌ثباتی هیجانی، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، دلپذیر بودن و با وجدان بودن به دست داده است.

پایایی درازمدت تست نئو نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است.

یک مطالعه طولی ۶ ساله روی مقیاس‌های بی‌ثباتی هیجانی، برون‌گرایی و انعطاف‌پذیری ضریب‌های پایایی ۰.۶۸ تا ۰.۸۳ را هم در گزارش‌های شخصی و هم در گزارش‌های زوج‌ها نشان داده است. ضریب‌های پایایی دو عامل دلپذیر بودن و با وجدان بودن به فاصله ۳ سال ۰.۷۹ و ۰.۶۳ بوده است (برادبری و همکاران، ۲۰۰۷).

پرسشنامه شخصیت نئو دارای مؤلفه‌های زیر می‌باشد:

روان رنجورخویی:

یکی از ابعاد شخصیت که با مشخصه‌هایی مانند، نگرانی، خود کم‌بینی، احساس تنهایی، وحشت‌زدگی، بی‌ارزشی، مضطرب و ترسو بودن، افسرده و غمگین بودن و... با ۱۲ گویه در پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیتی سنجیده می‌شود.

برون‌گرایی:

از جمله ابعاد مهم شخصیتی که با عواملی همچون اجتماعی بودن، شاد بودن، امیدوار بودن، فعال بودن، پر انرژی بودن، با روحیه و خوش‌بین بودن و... شناخته شده است و توسط ۱۲ گویه مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

انعطاف‌پذیری:

یکی از ابعاد کم شناخته شده شخصیت، با ویژگی‌هایی نظیر خیال باف بودن، دوست تجربه‌های جدید بودن، کنجکاو، دارای تفکرات انتزاعی بودن و... که در پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیت با ۱۲ گویه می‌سنجند.

سازگاری:

ویژگی‌های خوش رفتاری، متواضع بودن، مثبت‌اندیشی، همکاری‌بودن، از مشخصه‌های این بعد شخصیت است که از طریق ۱۲ گویه در پرسشنامه تحقیق سنجیده می‌شود.

وظیفه‌شناسی:

آخرین بعد شخصیتی مورد نظر که دارای ویژگی‌هایی چون مرتب بودن، با برنامه بودن، باوجدان بودن، هدفمند بودن، تلاشگر بودن، متعهد بودن، سازنده بودن و... است و به وسیله ۱۲ گویه مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

روش نمره گذاری:

تقریباً نیمی از ماده‌های نسخه‌ی تجدید نظر شده‌ی پرسشنامه‌ی شخصیتی نئو نمره‌گذاری وارونه دارند یعنی هرچه نمره کمتر باشد بیشتر معرفت صفت مورد نظر است. این کار برای رفع سوگیری تصدیق (یا رد) انجام می‌شود. این پرسشنامه به صورت پنج گزینه‌ای (نگرش سنج از نوع لیکرت) بوده که به هر گزینه از ۵-۱ امتیاز تعلق می‌گیرد (توزنده، ( )).

آزمونگر پاسخنامه را بررسی کرده تا اطمینان یابد که به هر سؤال بیش از یک پاسخ داده نشده باشد، چنانچه مواردی را بی‌پاسخ یافتیم از آزمودنی خواهیم آن‌ها را کامل کند. چنانچه آزمودنی درباره‌ی معنای جمله‌ای دچار ابهام است یا درباره‌ی پاسخ خود دچار شک شده، می‌توانیم به او بگوییم که پاسخ خنثی را انتخاب کند. چنانچه آزمودنی موردی را بدون پاسخ گذاشته، اما در دسترس آزمونگر نباشد آزمونگر باید مشخص کند که اطلاعات داده شده معتبرند یا نه؟ چنانچه بیش از ۱۰ جمله بی‌پاسخ باشد، آزمون نامعتبر است و نباید نمره گذاری شود. هنگامی که ۹ جمله یا کمتر بی‌پاسخ باشند، می‌توان برای آن‌ها نمره گذاری خنثی را برگزید. تفسیر هر شاخصی که دارای ۴ جمله بی‌پاسخ باشد باید با احتیاط انجام گیرد (حق‌شناس، ۱۳۸۷).

محاسبه‌ی نمره‌های هر شاخص:

با استفاده از کلید هر شاخص که بر روی پاسخنامه قرار داده می‌شود نمره‌های هر شاخص محاسبه می‌شود. این نمره‌ها از حاصل جمع ساده نمره‌های گزینه‌های هر شاخص به دست می‌آید، سپس این نمره‌ها به پروفایلی که نمره‌های خام را به نمره‌های t تبدیل می‌کنند، منتقل می‌شود. نمره‌های t بالاتر از ۵۶ وضعیت بالا، نمره‌ی t بین ۴۵ تا ۵۵ متوسط، و نمره‌ی t زیر ۴۴ حد پایین آن شاخص در نظر گرفته می‌شود (حق‌شناس، ۱۳۸۷).

ضریب پایایی:

این پرسشنامه توسط میلر (۲۰۰۲) با استفاده از روش آلفای کرنباخ ۰/۸۴ گزارش شده است. همچنین در بررسی‌های انجام یافته که در گروه‌های سنی و فرهنگ‌های مختلف به کار رفته است، حاکی از پایایی تست نئو می‌باشد (منصوری نیا وهمکاران، ۱۳۹۰).

۲-۴-۲- مقیاس نگرش به ازدواج^۷:

مقیاس نگرش به ازدواج توسط براتین^۸ و راسن^۹ (۱۹۹۸) ساخته شده است؛ این مقیاس شامل ۲۳ گزاره با مقیاس ۴ درجه‌ای لیکرت، از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف است که باورها و نگرش‌های مربوط به ازدواج را می‌سنجد (هولمان، ۲۰۰۱).

هنجاریایی مقیاس نگرش به ازدواج توسط نویدیان، نیلفروشان و عابدی بر روی کلیه دانشجویان دوره‌ی کارشناسی دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۸۷-۸۸ بوده است. نمونه‌ی پژوهش شامل ۱۳۷ دانشجو (۵۱ پسر و ۸۱ دختر) بوده که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شدند. در این پژوهش از مقیاس نگرش به ازدواج و مقیاس انتظار از ازدواج استفاده شده است. داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری تحلیل عامل مانووا، ضریب همبستگی تجزیه و تحلیل شد (یوسفی، ۱۳۹۰).

هر یک از تحقیقات از ابزار خاصی استفاده کرده‌اند و به نظر می‌رسد که به ابزاری معتبر برای بررسی نگرش به ازدواج نیازاست تا بدین وسیله با

^۷ Marital Attitude Scale

^۸ Brateen

^۹ Rosen

ارزیابی درست نگرش به ازدواج بتوان به مداخله مؤثر و به موقع پرداخته و به افزایش ثبات و ارتقای کیفیت زندگی زناشویی کمک کرد (هولمان، ۲۰۰۱)

راسن و براتین با بررسی سایر مقیاس‌های ارزیابی نگرش به ازدواج بیان نمودند که این مقیاس‌ها قادر به سنجش نگرش افراد مجرد نبوده و پایایی آن‌ها ضعیف است به همین دلیل هدف آنان از ساخت مقیاس نگرش به ازدواج تهیه ابزاری برای سنجش نگرش‌ها و باورهای افراد مجرد نسبت به ازدواج بوده است به طوری که جمله‌بندی گزاره‌های این مقیاس امکان سنجش در هر دو گروه مجرد و متأهل را فراهم می‌سازد. این مقیاس واحد ۲۳ گزاره با طیف لیکرت چهار درجه‌ای، از کاملاً موافق تا ۴ کاملاً نمایند شش گزاره به نگرش فرد نسبت به آزمودنی‌ها خواسته شده که میزان موافقت یا مخالفت با خود با هر گزاره را مشخص نمایند شش گزاره به نگرش فرد نسبت به ازدواج آتی یا فعلی او مربوط می‌شود این جملات مسائلی در مورد رضایت از رابطه، اضطراب، تعهد و ترس از فروپاشی ازدواج را شامل می‌شود، سایر گزاره‌ها به نگرش کلی درباره ازدواج بر می‌گردد (همان).

گزاره‌های ۲۳، ۲۰، ۱۹، ۱۶، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۳، ۱، به‌طور معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. از طریق جمع نمرات گزاره‌ها، نمره‌ی کلی که حداقل ۲۳ و حداکثر ۹۲ است، به دست می‌آید. نمرات بالاتر نشان دهنده نگرش مثبت‌تر نسبت به ازدواج است. بر اساس گزارش براتین و راسن مقیاس نگرش به ازدواج با پرسشنامه نگرش به ازدواج همبستگی بالایی (۰/۷۷) دارد که نشان می‌دهد هر دو مقیاس ابعاد بسیار مشابهی از نگرش به ازدواج را می‌سنجند.

پایایی و روایی:

برای آماده‌سازی مقیاس نگرش نسبت به ازدواج در ابتدا این مقیاس به فارسی ترجمه شد. در ترجمه بیش از آن‌که بر ترجمه تحت‌اللفظی تأکید شود سعی شد که مفهوم هر گزاره به خوبی منتقل شود. همچنین تلاش شد که از لحاظ محتوا با فرهنگ جامعه هم‌خوانی داشته باشد. به عنوان مثال، گزاره ۱۸ به زندگی مشترک بدون ازدواج رسمی اشاره داشت که در آن تغییراتی ایجاد شد به گونه‌ای که بیشتر به ضرورت تشریفات جشن ازدواج مربوط باشد. در ترجمه از نظرات یک کارشناس ارشد زبان انگلیسی و تعدادی از دانشجویان که عضو جامعه‌ی پژوهش بودند استفاده شد تا از قابل فهم بودن گویه‌ها اطمینان حاصل شود. سپس ۵ نفر از اعضای هیئت علمی متخصص در مشاوره خانواده، روایی محتوایی و تطابق فرهنگی این مقیاس را تأیید کردند. برای بررسی پایایی هم از روش بازآزمایی و هم همسانی درونی استفاده شد. در روش بازآزمایی از ۴۰ نفر از آزمودنی‌ها خواسته شد که پس از ۳ هفته مجدداً به پرسشنامه پاسخ دهند. همچنین به منظور بررسی روایی همگرا همراه با مقیاس نگرش به ازدواج، مقیاس انتظار از ازدواج که سازه‌ای نزدیک به نگرش به ازدواج است استفاده شد.

مقیاس نگرش به ازدواج از پایایی و روایی مناسب جهت ارزیابی نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج برخوردار است. همچنین نتایج تحلیل عاملی نشان داده است که مقیاس نگرش به ازدواج یک ابزار چند بعدی است. نگرش به ازدواج را می‌توان به عنوان دو عامل مجزا و مرتبط نگرش به ازدواج خود و نگرش کلی به ازدواج دانست که نگرش کلی به ازدواج، خود شامل نگرش بدبینانه، نگرش خوش‌بینانه، و نگرش ایده‌آل‌گرایانه است. به‌طور کلی می‌توان از مقیاس نگرش به ازدواج به عنوان ابزاری معتبر برای سنجش نگرش به ازدواج با اجزای عاطفی، انگیزشی و رفتاری استفاده کرد.

۳-۴-۳- طرح‌واره ناسازگار اولیه

نسخه کوتاه پرسشنامه طرح‌واره ناسازگار اولیه را یانگ^{۱۰} (۱۹۹۸) ساخته است. این پرسشنامه دارای ۷۵ ماده است و بر پایه یافته‌های اشمیت و همکاران (۱۹۹۵). پانزده طرح‌واره غیرانطباقی اولیه را ارزیابی می‌کند. هر ماده به کمک شش گزینه درجه‌بندی می‌شود (یک=کاملاً در مورد من نادرست است؛ تا شش=کاملاً مرا توصیف می‌کند). نمره بالا در یک خرده مقیاس معین احتمال بیشتر وجود یک طرح‌واره غیرانطباقی را برای آن فرد نشان می‌دهد. اعتبار به وسیله آلفای کرونباخ برای کل آزمون طرح‌واره یانگ مقیاس بود ۰/۹۶ و برای تمام خرده مقیاس‌ها بالاتر از ۰/۸۰ بود (والر، مه‌یر و هنیان، ۲۰۰۱).

در پژوهشی دیگر آلفای کرونباخ محاسبه شده برای این پرسشنامه برابر با ۰/۸۹ بود (ریگیو، ۲۰۰۸).

مواردی که در پرسشنامه آمده‌اند، بر طبق طرح‌واره‌های خاص دسته بندی شده‌اند، این دسته‌ها با دو حرف رمز که حروف اختصاری یک طرح‌واره‌اند، از یکدیگر جدا شده‌اند. در این پرسشنامه هر ۵ سؤال یک طرح‌واره را می‌سنجد و روی یک طیف ۶ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. نمره بالا نشان‌دهنده وجود طرح‌واره ناسازگار اولیه است. بنابراین نمره‌های این پرسشنامه با جمع نمرات ماده‌های هر مقیاس به دست می‌آید. به عبارت دیگر، هر مقیاس دارای ۵ ماده است که نوع طرح‌واره ناسازگار اولیه را اندازه می‌گیرند. کمینه و بیشینه نمره‌های اندازه‌گیری طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بین ۱ تا ۶ می‌باشد، که نمره‌ی بالا حاکی از میزان بالای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در آزمودنی‌ها است.

^{۱۰} Young Schema Questionnaire (YSQ-SF)

این ۱۵ طرح‌واره ناسازگار عبارتند از: ۱- محرومیت هیجانی؛ ۲- رها شدگی ۳- بی‌اعتمادی؛ ۴- انزوای اجتماعی/ بیگانگی؛ ۵- نقص/ شرم؛ ۶- شکست؛ ۷- وابستگی/ بی‌کفایتی؛ ۸- آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری؛ ۹- خویشتن تحول نیافته/ گرفتار؛ ۱۰- اطاعت؛ ۱۱- ایثار؛ ۱۲- بازداری هیجانی؛ ۱۳- معیارهای سرسختانه؛ ۱۴- استحقاق؛ ۱۵- خود انضباطی ناکافی/ خویشتن‌داری. در تحقیقی با عنوان هنجاریابی فرم کوتاه طرح‌واره یانگ بین دانشجویان دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۸۳-۸۴ که توسط آهی و همکاران (۱۳۸۳) صورت گرفت. در این تحقیق ۱۲ عامل از ۱۵ عامل فرض شده توسط یانگ (۱۹۹۸) ظاهر شد و ضریب پایایی به دست آمده در این پژوهش برای ۱۲ خرده مقیاس در دامنه بین ۰.۷۱ تا ۰.۹۰ قرار گرفت (پور افکاری و همکاران، ۱۳۹۱).

۳-۵- جامعه مورد بررسی در این پژوهش

در پژوهش حاضر همان‌طور کهس بیان شد؛ نمونه که با تعداد ۱۴۰ آزمودنی می‌باشد دانشجویان مجرد دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد می‌باشد که به صورت خوشه‌ای دو مرحله‌ای انتخاب نمودیم که ۷۰ آزمودنی مجرد دختر و ۷۰ آزمودنی مجرد پسر می‌باشد

جدول شماره ۱. فراوانی و درصد فراوانی آزمودنی‌ها

گروه	تعداد	درصد
دانشجویان مجرد دختر	۷۰ نفر	۵۰٪
دانشجویان مجرد پسر	۷۰ نفر	۵۰٪
جمع	۱۴۰	۱۰۰٪

۴- تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها

در این قسمت بر اساس یافته‌های آماری پژوهش به ارزیابی آماری فرضیه‌های پژوهش با استفاده از آزمون رگرسیون چند متغیره وضریب همبستگی پیرسون پرداخته می‌شود.

فرضیه‌های تحقیق:

فرضیه اول: بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد.

جدول ۲ رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج

متغیرها	شاخص‌های آماری	فراوانی	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری
طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه/ نگرش به ازدواج		۱۴۰	۰/۳۵۸**	۰/۰۰۰
تیپ‌های شخصیتی/ نگرش به ازدواج		۱۴۰	۰/۲۸۷**	۰/۰۰۰

برای یافتن پاسخ به فرضیه فوق از همبستگی پیرسون استفاده شده است.

با توجه به جدول ۲ طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه/ نگرش به ازدواج در سطح $(t = -0/358) / 0/01$ (sig=0/000) رابطه معنی‌دار می‌باشد. و تیپ‌های شخصیتی/ نگرش به ازدواج از رابطه معنی‌داری در سطح $(t = 0/287) / 0/01$ (sig=0/000) برخوردار شدند. لذا فرض صفر رد و فرض خلاف تأیید می‌شود.

بر اساس جدول ۳ میزان نمره مجذور آر تطبیق یافته برابر با ۰/۲۹۸ شده است که این به این معناست که

جدول ۳ خلاصه مدل

تخمین خطای استاندارد	مجذور آر تطبیق یافته	مجذور آر	آر	مدل	
۶۸۶۸	۲۹۸.۰	۳۰۸.۰	۵۵۵.۰	dimension	

متغیر پیش‌بین: تیپ شخصیتی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

متغیرهای تیپ شخصیتی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه ۲۹۸/۰ درصد واریانس (تغییرات) متغیر نگرش به ازدواج را پیش‌بینی کرده است.

جدول ۴ نتایج تحلیل رگرسیون نگرش به ازدواج بر اساس تیپ شخصیتی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

سطح معنی‌دار	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	منبع واریانس
۰.۰۰۰	۳.۰۵۳۷	۱۴۴۰.۴۵۴	۲	۲۸۸۰.۹۰۹	۱ رگرسیون
		۴۷.۱۷۰	۱۳۷	۶۴۶۲.۳۱۲	باقیمانده
			۱۳۹	۹۳۴۳.۲۲۱	کل

* متغیر پیش‌بین: تیپ شخصیتی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

**متغیر پیش‌بین: نگرش به ازدواج

با عنایت به جدول ۴، رابطه متغیر تیپ شخصیتی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با نگرش به ازدواج در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار شده است و متغیرهای با متغیر پیش‌بین: تیپ شخصیتی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه) متغیر نگرش به ازدواج را پیش‌بینی کرده است.

جدول ۵. ضرایب رگرسیون

سطح معنی‌داری	t	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		پیش‌بینی کننده‌ها
		بتا	خطای استاندارد	B	
۰.۰۰۰	۵۷۶.۸		.۵ ۳۹۲	.۴۶ ۲۳۸	تعامل

.....	- ۵۲۶.۶	۴۹۲-	.۰ ۰.۱۰	- ۰.۷۰	طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه
.....	۶۲۸.۵	۴۱۴.۰	.۰ ۰.۲۸	.۰ ۱۵۸	تیپ شخصیتی

*متغیر ملاک: نگرش به ازدواج

بر اساس جدول ۵ چون بتا و تی متغیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ شخصیتی بزرگتر و سطح معنی‌داری (۰/۰۰۰) کوچکتر است. لذا متغیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ شخصیتی تأثیری معنی‌دار بر متغیر نگرش به ازدواج دارد.

فرضیه دوم: بین بی‌ثباتی هیجانی و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد.

جدول ۶ رابطه بین بی‌ثباتی هیجانی و نگرش به ازدواج

متغیرها	شاخص‌های آماری	فراوانی	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری
بی‌ثباتی هیجانی / نگرش به ازدواج		۱۴۰	۰/۱۸۰	۰/۰۳۴

برای یافتن پاسخ به فرضیه فوق از همبستگی پیرسون استفاده شده است. باتوجه به جدول ۶ بی‌ثباتی هیجانی / نگرش به ازدواج در سطح $(r=0.180)$ $(sig=0.034)$ رابطه معنی‌دار می‌باشد. لذا فرض صفر رد و فرض خلاف تأیید می‌شود.

فرضیه سوم: بین برون‌گرایی و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد.

جدول ۷. رابطه بین برون‌گرایی و نگرش به ازدواج

متغیرها	شاخص‌های آماری	فراوانی	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری
برون‌گرایی / نگرش به ازدواج		۱۴۰	۰/۱۸۴*	۰/۰۳۰

برای یافتن پاسخ به فرضیه فوق از همبستگی پیرسون استفاده شده است. با توجه به جدول ۷ برون‌گرایی / نگرش به ازدواج در سطح $(r=0.184)$ $(sig=0.030)$ رابطه معنی‌دار می‌باشد. لذا فرض صفر رد و فرض خلاف تأیید می‌شود.

فرضیه چهارم: بین گشودگی به تجربه و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد.

جدول ۸. رابطه بین گشودگی به تجربه و نگرش به ازدواج

متغیرها	شاخص‌های آماری	واری	یب همبستگی پیرسون	لح معنی داری
بودگی به تجربه / نگرش به ازدواج				
		۱۴۰	۰/۲۷۶**	۰/۰۰۱

برای یافتن پاسخ به فرضیه فوق از همبستگی پیرسون استفاده شده است. با توجه به جدول ۸ گشودگی به تجربه/ نگرش به ازدواج در سطح $(t= ۰/۲۷۶)/۰/۰۱$ (sig=۰/۰۰۱) رابطه معنی دار می‌باشد. لذا فرض صفر رد و فرض خلاف تأیید می‌شود. فرضیه پنجم: بین توافقی با دیگران و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد.

جدول ۹ رابطه بین توافقی با دیگران و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج

متغیرها	شاخص‌های آماری	فراوانی	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
توافقی با دیگران / نگرش به ازدواج				
		۱۴۰	۰/۱۸۰*	۰/۰۳۴

برای یافتن پاسخ به فرضیه فوق از همبستگی پیرسون استفاده شده است. با توجه به جدول ۹ توافقی با دیگران/ نگرش به ازدواج در سطح $(t= ۰/۱۸۰)/۰/۰۵$ (sig=۰/۰۳۴) رابطه معنی دار می‌باشد. لذا فرض صفر رد و فرض خلاف تأیید می‌شود.

فرضیه ششم: بین وظیفه‌شناسی و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد.

جدول ۱۰ رابطه بین وظیفه‌شناسی با نگرش به ازدواج

متغیرها	شاخص‌های آماری	فراوانی	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
وظیفه‌شناسی / نگرش به ازدواج				
		۱۴۰	۰/۲۱۹*	۰/۰۰۹

برای یافتن پاسخ به فرضیه فوق از همبستگی پیرسون استفاده شده است. با توجه به جدول ۱۰ وظیفه‌شناسی/ نگرش به ازدواج در سطح $(t= ۰/۲۱۹)/۰/۰۵$ (sig=۰/۰۰۹) رابطه معنی دار می‌باشد. لذا فرض صفر رد و فرض خلاف تأیید می‌شود.

فرضیه هفتم: بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد.

جدول ۱۱ رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج

متغیرها	شاخص‌های آماری	فراوانی	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری
	طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه / نگرش به ازدواج	۱۴۰	-۰/۳۵۸*	۰/۰۰۰

برای یافتن پاسخ به فرضیه فوق از همبستگی پیرسون استفاده شده است.
با توجه به جدول ۱۱ طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه/ نگرش به ازدواج در سطح $(t = -0/358) / 0/1$ (Sig=0/000) رابطه معنی‌دار می‌باشد. لذا فرض صفر رد و فرض خلاف تأیید می‌شود.

جدول ۱۲ خلاصه مدل

مدل	آر	مجذور آر	مجذور آر تطبیق یافته	تخمین خطای استاندارد
۱ dimension	۵۸۳۰	۳۴۰۰	۳۱۰۰	۸۰۹۰۶

جهت تدقیق در بررسی نتایج رگرسیون در جداول ۱۲، ۱۳، ۱۴ آمده است.

متغیر پیش‌بین: باوجدان بودن، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بی‌ثباتی هیجانی، توافق، برون‌گرایی و گشودگی

بر اساس جدول فوق میزان نمره مجذور آر تطبیق یافته برابر با ۰/۳۱۰ شده است که این به این معناست که متغیرهای باوجدان بودن، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بی‌ثباتی هیجانی، توافق، برون‌گرایی و گشودگی ۰/۳۱۰ درصد واریانس (تغییرات) متغیر نگرش به ازدواج را پیش‌بینی کرده است.

جدول ۱۳ نتایج تحلیل رگرسیون نگرش به ازدواج براساس باوجدان بودن، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بی‌ثباتی هیجانی، توافق، برون‌گرایی و گشودگی

منبع واریانس	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌دار
۱ رگرسیون	۶۴۰۳۱۷۷	۶	۵۱۱۰۵۲۹	۱	۰۰۰۰
باقیمانده	۱۵۷۰۶۱۶۶	۱۳۳	۳۶۲۰۴۶	۴۲۱۰۱	
کل	۲۲۱۰۹۳۴۳	۱۳۹			

* متغیر پیش‌بین: باوجدان بودن، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بی‌ثباتی هیجانی، توافق، برون‌گرایی و گشودگی
** متغیر پیش‌بین: نگرش به ازدواج

با عنایت به جدول ۱۳، رابطه متغیر؛ باوجدان بودن، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بی‌ثباتی هیجانی، توافق، برون‌گرایی و گشودگی با نگرش به ازدواج در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار شده است و متغیرهای باوجدان بودن، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بی‌ثباتی هیجانی، توافق، برون‌گرایی و گشودگی ۰/۳۱۰ درصد واریانس (تغییرات) متغیر نگرش به ازدواج را پیش‌بینی کرده است.

جدول ۱۴ ضرایب رگرسیون

سطح معنی داری	t	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		پیش بینی کننده ها
		بتا	خطای استاندارد	B	
۰۰۰۰	۵۷۶.۸		۳۹۲.۵	.۴۶ ۲۳۸	۱ تعامل
۰۰۰۰	۵۲۶.۶-	۴۹۲-	۰۱۰.	۰۷۰-	طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه
۰۰۳۰	۹۹۸.۲	۲۶۵.۰	۱۴۹.۰	۴۴۷.۰	بی‌ثباتی هیجانی
۸۵۹.۰	۱۷۸.۰	۰۱۹.۰	۱۶۷.۰	۰۳۰.۰	برون‌گرایی
۰۸۶.۰	۷۲۸.۱	۱۷۲.۰	۱۶۴.۰	۲۸۴.۰	گشودگی
۸۲۷.۰	۲۱۹.۰	۰۲۵.۰	۱۵۲.۰	۰۳۳.۰	توافق
۴۹۵.۰	۶۸۴.۰	۰۸۰.۰	۱۶۴.۰	۱۱۲.۰	وظیفه‌شناسی

*متغیر ملاک: نگرش به ازدواج

بر اساس جدول ۱۴ چون بتا و تی متغیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و بی‌ثباتی هیجانی بزرگتر و سطح معنی‌داری (۰/۰۰۰) و (۰/۰۰۳) کوچکتر است. لذا متغیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و بی‌ثباتی هیجانی تأثیری معنی‌دار بر متغیر نگرش به ازدواج دارد و سایر متغیرها تأثیر معنی‌داری ندارند.

۵- بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر هفت فرضیه پژوهشی مطرح شده است که در این قسمت به بیان یافته‌های پژوهش و تبیین آنها پرداخته می‌شود. برای یافتن پاسخ به فرضیه اول از همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است با عنایت به نتایج پژوهش حاضر، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج در سطح (۰/۰۱) رابطه معنی‌دار می‌باشد تأثیری معنی‌دار بر متغیر نگرش به ازدواج داشته و آنرا پیش‌بینی می‌کند. نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیق خسروی و همکاران (۱۳۸۷) و همچنین باننایچ پژوهش؛ آریتی^{۱۱} و بمپوراد^{۱۲} (یوسفی، ۱۳۹۰) به نتایجی دال بر اینکه تفاوت معناداری در نگرش به ازدواج در افرادی که به فرایند جبران طرح‌واره گرایش دارند در مقایسه با آن‌ها که به فرایند تداوم طرح‌واره متمایل هستند، همخوانی دارد. در پژوهش اپشتاین^{۱۳}، لیپسون^{۱۴}، هولشتاین^{۱۵} و هایوه^{۱۶} (۱۹۹۲) به نقل از اکبرزاده و همکاران، (۱۳۸۹) نتایج نشان داد که عناصر ناسازگار اولیه به ویژه طرح‌واره‌های معیار سخت‌گیرانه، گذشت یک‌جانبه (ایثار)، عمیق‌ترین عنصر ناسازگار اولیه پیش‌بینی‌کننده‌ی سازگاری و عدم سازگاری در زوجین هستند. از آن‌جا که طرح‌واره‌های ناسازگار از عوامل اصلی اختلال شخصیت به حساب می‌آیند بال^{۱۷} و سیسرو^{۱۸}، به رابطه‌ی بین پیش‌بینی طلاق از روی اختلال

11 Ariety
 12 Bemporad
 13 Epsten
 14 Lipson
 15 Holstein
 16 Huh
 17 Ball
 18 Cecero

شخصیت در زوجین متقاضی طلاق پی بردند همسو می‌باشد.

از طرفی نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات پورافکاری (۱۳۹۱)، عبدالله‌زاده (۱۳۸۲)، پی‌رسیو و همکاران (۲۰۰۷) و خجسته مهر و همکاران (۱۳۸۵) که با هدف بررسی ارتباط میان ویژگی‌های شخصیتی (درون‌گرایی، برون‌گرایی، سلطه‌گری، سلطه‌پذیری) و نگرش نسبت به ازدواج پرداختند و به نتیجه‌ی دال براینکه بین میزان درون‌گرایی، برون‌گرایی، سلطه‌پذیری، سن، پایگاه و عقاید مذهبی و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد دست یافتند همخوانی دارد.

نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش؛ گلیکسون و گلن^۹ (روزن، ۲۰۰۱) که بررسی ارتباط بین شباهت شخصیت و نگرش به ازدواج صراحتاً هیچ مدرکی دال بر ارتباط بین این دو متغیر کشف نکرده‌اند هیچ تأثیری از شخصیت بر این متغیر یافت نشد، همخوانی ندارد. می‌توان چنین تبیین کرد که طرحواره ناسازگار اولیه بعنوان عناصر نظام‌مندی از واکنش‌ها و تجارب گذشته که پیکره نسبتاً منسجم و پایداری را از دانشی شکل می‌دهند که می‌تواند ادراک‌ها و ارزیابی‌های بعدی را هدایت کند به طوری که اگر طرح‌واره ناسازگار اولیه نسبت به ازدواج منفی باشد نگرش فرد نسبت به ازدواج احتمالاً منفی خواهد شد و در صورتی که طرح‌واره ناسازگار اولیه نسبت به ازدواج مثبت باشد نگرش فرد نسبت به ازدواج احتمالاً مثبت خواهد شد.

برای یافتن پاسخ به فرضیه دوم تا ششم از همبستگی پیرسون استفاده شده است.

با عنایت به نتایج پژوهش حاضر، بی‌ثباتی هیجانی با نگرش به ازدواج در سطح ۰/۰۵ از رابطه معنی‌دار برخوردار شدند. نتایج این فرضیه با نتایج حاصل از پژوهش شجاع و همکاران (۱۳۸۸)، عبدالله‌زاده (۱۳۸۲)، احدی (۱۳۸۶) و پژوهش پورافکاری (۱۳۹۱) هم‌سویی دارد. می‌توان چنین تبیین کرد که بی‌ثباتی هیجانی به عنوان بی‌ثبات عاطفی فرد با نگرش فرد ارتباط معنی‌داری خواهند شد به طوری که با عنایت به خصوصیات ناپایدار فرد، نگرش فرد نیز بی‌ثبات خواهد شد.

با عنایت به نتایج پژوهش حاضر، در فرضیه سوم برون‌گرایی با نگرش به ازدواج در سطح ۰/۰۵ دارای رابطه معنی‌دار شدند. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش؛ لویسنون و شی اوتا^{۲۰} (۲۰۰۷) (به نقل از یوسفی، ۱۳۹۰) در تحقیقی با عنوان شباهت پنج عامل بزرگ شخصیت و پیش‌بینی خط سیر رضایت زناشویی در ازدواج‌های طولانی‌مدت؛ در همه نمونه‌ها شباهت در مدل‌های شخصیت را با شیب منفی در رضایت زناشویی مشاهده کردند، و با وجدان بودن و برون‌گرایی پیش‌بینی‌کننده قوی‌تری در تعیین رضایت زناشویی زوج‌های میانسال می‌باشد، همخوانی دارد. می‌توان چنین تبیین کرد وقتی توجه به امور و اشیای خارج چنان شدید باشد که افعال ارادی و سایر اعمال اساسی آدمی صرفاً معلول مناسبات امور و عوامل بیرونی باشد و نه حاصل ارزیابی ذهنی، این حالت برون‌گرایی است که بعنوان یک از مؤلفه‌های تعیین‌کننده نوع نگرش فرد نسبت موضوعاتی از جمله ازدواج باشد.

در تحلیل فرضیه چهارم متغیرگشودگی به تجربه بانگرش به ازدواج در سطح ۰/۰۱ از رابطه معنی‌دار برخوردار شدند. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش؛ ریگیو^۱ (۲۰۰۸) که به بررسی نگرش به ازدواج و نگرش‌های درونی شده و پیامدهای ارتباط بین فردی و وضعیت تأهل والدین پرداخت. نتایج نشان داد که نگرش به ازدواج بر کیفیت ارتباط تأثیر دارد، و پیشگویی‌کننده قضاوت اشخاص درباره تجربه زندگی شاد یا ناشاد است. نگرش‌های درونی شده با تعارض، تعهد، میل و امید به موفقیت در ارتباط زناشویی همبستگی دارد و بر روی نگرش‌های غیرمستقیم فرد تأثیر شدیدی می‌گذارد همخوانی دارد. می‌توان تبیین کرد که افراد دارای گشودگی به تجربه انسان‌هایی هستند که در باروری تجربه‌های درونی و دنیای پیرامون کنجکاو بوده و زندگی او سرشار از تجربه است لذا در شکل‌گیری نگرش افراد نسبت مهم‌ترین مقوله زندگی یعنی ازدواج نقش موثری را دارد.

با عنایت به نتایج پژوهش حاضر، در فرضیه پنجم توافق با دیگران و نگرش به ازدواج در سطح ۰/۰۵ دارای رابطه معنی‌دار شدند.

نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش؛ لویسنون و شی اوتا^{۲۱} (۲۰۰۷) در تحقیقی با عنوان شباهت پنج عامل بزرگ شخصیت و پیش‌بینی خط سیر رضایت زناشویی در ازدواج‌های طولانی‌مدت؛ در همه نمونه‌ها شباهت در مدل‌های شخصیت را با شیب منفی در رضایت زناشویی مشاهده کردند، و با وجدان بودن و برون‌گرایی پیش‌بینی‌کننده قوی‌تری در تعیین رضایت زناشویی زوج‌های میانسال می‌باشد همخوانی دارد. می‌توان چنین تبیین کرد که توافق با دیگران بر گرایش‌های ارتباط بین فردی تأکید دارد. فرد موافق اساساً نوع دوست است و احتمالاً تعیین‌کننده نگرش فرد نسبت موضوعات گوناگون از جمله ازدواج خواهد شد (یوسفی، ۱۳۹۰).

در پژوهش حاضر، در فرضیه ششم رابطه متغیر وظیفه‌شناسی و نگرش به ازدواج در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار می‌باشد.

^۹ Glicksohn & Golan

^{۲۰} Riggio

نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش احدی (۱۳۸۶) در پژوهشی با عنوان تعیین رابطه بین متغیرهای شخصیتی مدل پنج عاملی در مادران دانش-آموزان دوره ابتدایی شهر تهران نشان داد که توافق و وظیفه‌شناسی با رضایت زناشویی همبستگی مثبت دارند که این نتایج لزوم توجه به توافق و وظیفه-شناسی به عنوان همبسته‌های مهم رضایت زناشویی است همخوانی دارد. می‌توان چنین تبیین کرد که فرد وظیفه‌شناس دارای هدف و خواست‌های قوی و از پیش تعیین شده است، که این شاخص منجر به یک نگرش مثبت نسبت به سایر امورات از جمله ازدواج خواهد شد.

برای یافتن پاسخ به فرضیه هفتم از همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است. با عنایت به نتایج پژوهش حاضر، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و نگرش به ازدواج در سطح $0/01$ رابطه معنی‌دار می‌باشد. به طوری که رابطه متغیرهای؛ باوجدان بودن، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بی‌ثباتی هیجانی، توافق، برون‌گرایی و گشودگی با نگرش به ازدواج در سطح $0/01$ معنی‌دار شده است و متغیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و بی‌ثباتی هیجانی تأثیری معنی‌دار بر متغیر نگرش به ازدواج دارد و سایر متغیرها تأثیر معنی‌داری ندارند.

نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش بک، که در پژوهشی به رابطه‌ی معنادار طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و از هم پاشیدگی خانوادگی اشاره کرد، در عین حال با پژوهشی که توسط یانگ و همکاران انجام شد، آن‌ها دریافتند که در روابط فعلی نیز طرح‌واره‌هایی شکل می‌گیرند، چنان‌که در روابط دو نفر نیازهای طرح‌واره‌ی اولیه برآورد نشود و یا طرح‌واره‌ی اولیه با طرح‌واره‌ی فعلی ناهماهنگ باشد، موجب ناسازگاری بین زوجین و در نهایت طلاق می‌شود همخوانی دارد (یوسفی، ۱۳۹۰).

در پژوهش اپشتاین^{۲۲}، لپسون^{۲۳}، هولشتاین^{۲۴} و هایوه^{۲۵} (۱۹۹۲) نتایج نشان داد که عناصر ناسازگار اولیه به ویژه طرح‌واره‌های معیار سخت‌گیرانه، گذشت یک جانبه (ایثار)، عمیق‌ترین عنصر ناسازگار اولیه پیش‌بینی کننده‌ی سازگاری و عدم سازگاری در زوجین هستند. از آنجا که طرح‌واره‌های ناسازگار از عوامل اصلی اختلال شخصیت به حساب می‌آیند بال^{۲۶} و سیسرو، به رابطه‌ی بین پیش‌بینی طلاق از روی اختلال شخصیت در زوجین متقاضی طلاق پی بردند همسو می‌باشد (جهانخشی، ۱۳۹۱).

می‌توان چنین تبیین کرد که طرح‌واره ناسازگار اولیه بعنوان عناصر نظام‌مندی از واکنش‌ها و تجارب گذشته که پیکره نسبتاً منسجم و پایداری را از دانشی شکل می‌دهند که می‌تواند ادراک‌ها و ارزیابی‌های بعدی را هدایت کند به طوری که اگر طرح‌واره ناسازگار اولیه نسبت به ازدواج منفی باشد نگرش فرد نسبت به ازدواج احتمالاً منفی خواهد شد و در صورتی که طرح‌واره ناسازگار اولیه نسبت به ازدواج مثبت باشد نگرش فرد نسبت به ازدواج احتمالاً مثبت خواهد شد.

با توجه به نتایج این پژوهش به نظر می‌رسد که طرح‌واره‌ها و تیپ‌های شخصیتی در نگرش افراد نسبت به ازدواج نقش دارد. در مجموع آنچه می‌توان از کل نتایج حاصل پژوهش حاضر استنباط کرد این است که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تیپ‌های شخصیتی با نگرش به ازدواج در سطح $0/01$ رابطه معنی‌دار می‌باشد تأثیری معنی‌دار بر متغیر نگرش به ازدواج داشته و آنرا پیش‌بینی می‌کنند. در عین حال؛ بی‌ثباتی هیجانی، توافق با دیگران با نگرش به ازدواج در سطح $0/05$ و متغیر گشودگی به تجربه با نگرش به ازدواج در سطح $0/01$ از رابطه معنی‌دار برخوردار شدند.

از سویی؛ متغیرهای؛ باوجدان بودن، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، بی‌ثباتی هیجانی، توافق، برون‌گرایی و گشودگی با نگرش به ازدواج در سطح $0/01$ معنی‌دار شده است و متغیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و بی‌ثباتی هیجانی تأثیری معنی‌دار بر متغیر نگرش به ازدواج دارد و سایر متغیرها تأثیر معنی‌داری ندارند.

فهرست منابع فارسی ولاتین

[۱] اکبرزاده، حسن؛ حسین پورلنگرودی، فاطمه و مصباح، نسرين (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی با نگرش نسبت به ازدواج و مهارت حل تعارض در دانشجویان مجرد کارشناسی دانشگاه تهران. زن و مطالعات خانواده، سال دوم، شماره ۸: ۵۴-۳۹.

22 Epsten
23 Lipson
24 Holstein
25 Huh
26 Ball

- [۲] احدی، بتول. (۱۳۸۶). رابطه شخصیت و رضایت زناشویی. فصلنامه روان شناسی معاصر، ۴، ۳۱-۳۷.
- [۳] پروین، لارنس؛ روان شناسی شخصیت، محمدجعفر جوادی و پروین کدیور، تهران، مؤسسه فرهنگی رسا، ۱۳۷۲: ۱: ۶-۷.
- [۴] پورافکاری، نصراله؛ عنبری روزبهانی، مهدخت و حکیمی‌نیا، بهزاد (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و نگرش به ازدواج؛ مطالعه موردی دانشجویان دختر ۲۵-۱۸ ساله دانشگاه اصفهان. فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی- واحد شوشتر، سال هفتم، شماره دوم پیاپی (۲۱): ۷۳-۹۸
- [۵] پی‌رسیو، لارنس؛ ال دویت، پیتر؛ استن، دان و یانگ، جفری (۲۰۰۷). طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و باورهای مرکزی در مشکلات روان ناسازگار اولیه. ترجمه‌ی یعقوبی، حسن و همکاران (۱۳۹۰). تبریز، انتشارات دانشگاه تبریز.
- [۶] جهان بخشی، زهرا (۱۳۹۱). رابطه ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تمایز یافتگی با رغبت به ازدواج در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علامه. فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده. سال دوم، شماره ۲.
- [۷] حق شناس، حسن. (۱۳۸۸). نظریه پنج عاملی شخصیت. شیراز: دانشگاه علوم پزشکی.
- [۸] خجسته مهر، غلامرضا و همکاران. (۱۳۸۵). بررسی ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های اجتماعی، سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های جمعیت-شناختی به عنوان پیش‌بین‌های موفقیت و شکست رابطه زناشویی در زوج‌های متقاضی طلاق و عادی در اهواز. مجله علوم تربیتی و روانشناسی، ۱، ۳۰-۱.
- [۹] خسروی، زهره؛ سیف، سوسن و عالی، شهربانو (۱۳۸۷). بررسی رابطه‌ی بین نوع فرایندهای طرح‌واره‌ای و نگرش به ازدواج. فصلنامه پژوهش در سلامت روان ناسازگار اولیه، دوره اول، شماره چهارم: ۴۰-۳۱.
- [۱۰] ریزو، لارنس و دیگران (۲۰۰۷). طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و باورهای بنیادین در مشکلات روان ناسازگار اولیه (راهنمای عملی برای متخصصان و درمان‌گران). ترجمه‌ی مولودی، رضا و احمدی سیما (۱۳۹۰). تهران، ارجمند
- [۱۱] شجاع کاظمی، مهرانگیز و جعفری هرندی، مرضیه (۱۳۸۸). بررسی مقایسه‌ای نگرش دانشجویان مجرد و متأهل نسبت به ازدواج از دیدگاه واقعیت درمانی گلاسر. فصلنامه پژوهش اجتماعی، سال دوم، شماره چهارم: ۱۲۸-۱۱۱.
- [۱۲] شولتز، دوان، و شولتز، سیدنی ال. نظریه‌های شخصیت. (۱۳۸۷). ترجمه یحیی سیدمحمدی. تهران: ویرایش. (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۲۰۰۵).
- [۱۳] عبدالله‌زاده، حسن. (۱۳۸۲). بررسی رابطه بین صفات شخصیتی و رضایت زناشویی در زوج‌های شهر دامغان. پایان نامه کارشناسی، دانشگاه تبریز، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی.
- [۱۴] گروسو فرشی، میرتقی. (۱۳۸۰). رویکردهای نوین در ارزیابی شخصیت: کاربرد تحلیل عاملی در مطالعات شخصیت. تبریز: جامعه پژوه
- [۱۵] منصورى نیا، آذردخت؛ اعتمادی، عذرا، فاتحی‌زاده، مریم و حسن‌پور، افسانه (۱۳۹۰). تأثیر آموزش پیش از ازدواج بر میزان رضایت زناشویی زوجین شهر اصفهان. یافته‌های نو در روان‌شناسی، سال ششم، شماره ۱۹: ۷۸-۶۵.
- [۱۶] موحد، مجید؛ عنایت، حلیمه و عباسی شوازی، تقی (۱۳۸۵). بررسی رابطه عوامل اجتماعی و فرهنگی با نگرش دانشجویان نسبت به معاشرت و دوستی دختر و پسر پیش از ازدواج. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز. دوره بیست و چهارم، شماره دوم (پیاپی ۴۷): ۱۴۷-۱۵۸.
- [۱۷] نیلفروشان، پریسا؛ نویدیان، علی و عابدی، احمد (۱۳۹۲). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نگرش به ازدواج. روان پرستاری، دوره ۱، شماره ۱: ۴۷-۳۵.
- [۱۸] یانگ، جفری (۲۰۰۵). شناخت درمانی اختلالات شخصیت (رویکردی طرح‌واره محور). ترجمه‌ی صاحبی، علی و حمید پور، حسن (۱۳۸۳). تهران، آگه ارجمند.
- [۱۹] یوسفی، ناصر (۱۳۹۰). مقایسه اثربخشی دورویکرد خانواده درمانی مبتنی بر طرح‌واره درمانی و نظام عاطفی بوون بر میل به طلاق در مراجعان متقاضی متارکه. مجله روان‌شناسی بالینی- سال سوم، شماره ۳ (پیاپی ۱۱): ۶۴-۵۳.

[۲۰] Bradbury, Tomas; Compos, Belinda; Gonzaga, Gian. (۲۰۰۷). Similarity, convergence, and Relationship satisfaction in dating and married couples. Journal of personality and Social psychology. ۹۳(۱), ۳۴-۴۸.

[۲۱] Holman TB. Premarital Prediction of Marital Quality or Breakup: Research, Theory, and Practice. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers; ۲۰۰۱. P. ۱۸.

[۲۲] Rosen. Grandon, d.R., Meyers, d. E, & Hattic, d.A. (۲۰۰۴). The relation Ship between marital characteristic, marital interaction process and marital satisfaction. Journal of counseling and Developmen ۲۰۱, ۵۸۰.

[۲۳] Riggio, H. R, W. Dana, A. (۲۰۰۸). Attitudes Toward Marriage: Embeddedness and Outcomes in Personal Relationships. Personal Relationships, ۱۵, ۱۲۳-۱۴

[۲۴] Young JE, Klosko JS, Weishaar ME (۲۰۰۳). schema therapy: apractitioner's guide. Newyork : Guilford press.